

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT,
DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos
de 'l Teatro de Catalunya.

Preus per subscripció

En Barcelona. . . . 1'00 ptas. trimestre.
Fora. . . . . 1'50 » »
Artistes d' ópera. . 25'0 » l' any.
Abonats protectors. una pesseta cada mes
Pago adelantat.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Diputació, n.º 125, 2.ºn, 3.ª
Sucursal pera cartes y avisos:
en l' Arxiu l'irich dramàtic de
D. J. Gelabert, Unió. 5, 3.ºer, 2.ª

Preus de cada número

Número corrent. . . . . 10 céntims.
Id. atrassat. . . . . 15 id.
Los abonats protectors tenen dret á
dos exemplars de cada número de LO
TEATRO CATALA, á que s'publicuin no-
vas que 'ls convinga mentres no desdi-
gan de 'l setmanari, y á obtenir rebaixa
en los preus de 'ls anuncis particulars.

Secció Oficial

SOCIETAT ANÓNIMA «LO TEATRO CATALA»

COMISSIÓ ORGANISADORA

Havent presentat la dimissió de 'l càrrech de Director d' aqut periódich don Mariano Escriu y Fortuny «á fi de que 'l Consell d' Administració quedi en llibertat pera nombrar un altre Director més apte,» aquesta Comissió acorda que fins que en son dia resolgui 'l Consell en definitiva, lo que suscriu ocupi la plassa interinament.

No haventse reunit número bastant de senyors accionistas suscrits, s' aplanxa la reunió d' avuy pera 'l dia 30 de 'l actual á dos quarts de nou de 'l vespre, en lo mateix local de 'l carrer de Bonsuccés, 10, 2.ºn, 1.ª; advertint que se celebrará sessió qualsevol que siga 'l número de concurrents, 'sent válits y obligatoris los acorts.

Barcelona, 21 de Desembre de 1892.—P. A. de la C., JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

CERTAMEN FESTIU LITERARI

ENTREGA DE PREMIS

Segons s' havia disposat, va celebrarse diumenge últim á 'l dematí en Eldorado la sessió per adjudicar los premis corresponents á 'ls autors que, á parer de 'l Jurat, los havian merescut per sas composicions presentadas.

A dos quarts de dotze se presentaren en l' escenari lo senyor Perelló, representant á 'l periódich, los senyors Marinello y Bernis en nom de la Redacció y 'ls senyors Barbany, Pous y Roig Cordomi en representació de 'l Jurat.

Lo senyor Perelló dirigí la paraula á la concurrencia declarant oberta la sessió. Desseguit, no haventse presentat lo director de 'l periódich D. Mariano Escriu, D. Joseph M.ª Bernis va haver d' improvisar lo discurs explicant lo móvil de la celebració de 'l Certamen, procedintse luego á donar compte

de la Memoria de 'l Secretari don Jaume Roig Cordomi y á descloure 'ls plechs que contenian los noms de 'ls poetes premiats.

Aquels foren: don Francesch Marull, per sas composicions LO TEATRO CATALA (lema ¡Catalunya y avant!), SERENATA (lema *Do re mi fa sol*), LAS GLORIAS DE 'L RAPE (lema ¡Atxim!), SERENATA (lema *Escolla*) y LAS DELICIAS DE 'L FUMAR (lema ¡Que tot es fum en la vida!); don Lluís Millá per sos treballs prèctichs LO XICOT DE 'L CARBONÉ (lema *Lo ret de la Sila*), LO BARÓ DE SANTA AGNÉS (lema *Tota la seva taleya es que dinant lo Rey reya*) y ¡MIREULO! (lema ¡Olé yá!); don Francesch Llenas per sa poesia LAS DELICIAS DE 'L FUMAR (lema ¡Alabadas sigan!) y don Joseph Martrús, per sa sátira LO TORERO (lema *Be 's mereix trenta versos*).

A més de 'ls mencionats senyors, que obtingueren premis y accéssits, van alcansar accéssits y mencions honoríficas los següents: don Angel Rius Vidal, autor de LO TEATRO CATALA (*Serafi Pitarra*) y SERENATA (*Trovas d guitarra*); don Pere Gil, autor de FANTASIA (*No es un dit, es un cigarro*); D. Jaume Casas Pallerol, que va presentar LAS GLORIAS DE 'L RAPE (*Ay, capseta, que t' estimo!*); don Agustí Rafi per LAS GLORIAS DE 'L RAPE (*Poesia*); don Frederich Prieto, ab sa descripció ¡Pas! (*Aparteu las criaturas, qu' ara veig veni' un torero*); don Joan Feliu Ferrando, autor de la conversa ¡AY, AY! (*¿Xisme?*) y don M. Pruneda ab sa REVISTA GENERAL (*¡Bon fbló!*).

Algunas de las obras nomenadas van ser llegidas per sos autors ó per los senyors Barbany, Bernis y Marinello en nom de 'ls ausents, obtenint totas forts aplaudiments y 'sent algunas d' ellas celebradas per sa inspiració ó vis cómica.

Seguidament don Joan Perelló va llegir lo discurs de gracias, mentre 's cremaban los plechs de 'ls poetes no premiats, donantse per acabat l' acte.

Repertorio castellano

A LA PRENSA DE PROVINCIAS

Establecido con muchos periódicos que no son catalanes el numeroso cambio con que nos han

honrado, á ellos queremos dedicar el primer trabajo que vé la luz en nuestras columnas redactado en la lengua que desde la infancia nos es común á todos los habitantes de las provincias españolas.

No pretendemos, al observar semejante conducta, abandonar la defensa de la causa catalanista, ni deseamos abdicar ninguno de nuestros ideales en pró de Cataluña, no; al contrario. La resolución que nos impulsa al usar en una sección de LO TEATRO CATALÁ el idioma castellano, es precisamente resultado de la fuerza de nuestra idea regional.

La propaganda de los planes catalanistas dará de fijo ópimos frutos entre los naturales de nuestras comarcas, si la practicamos valiéndonos en la prensa, en las reuniones y en todas partes, de la lengua del país; porque, así nuestras convicciones serán justamente apreciadas aún por las personas de escasa instrucción y por aquellas que sólo pueden saber de referencia la intención de nuestros pensamientos, ya los expresemos de viva voz, ya nos valgamos para ello de la palabra escrita.

Es, por consiguiente, lógico que el catalanismo tenga, digámoslo así, su manera regional de hacerse comprender dentro de Cataluña: bajo este punto de vista, es provechoso en alto grado escribir en catalán los trabajos á que queramos dar publicidad: así el pueblo no se llamará á engaño y podrá formar exacto juicio respecto á lo que se le diga referente á la cosa pública.

Más como los verdaderos catalanistas sentimos en nuestros cerebros la ardiente y patriótica fe que arranca del corazón y pensamos que así como nosotros amamos á nuestra madre Cataluña, los demás regionalistas españoles siéntense dominados por inmenso amor á sus comarcas especiales; como la voz del alma puede transmitir los afectos que del alma brotan con más fidelidad para el que los escucha si hiere sus oídos un lenguaje claramente inteligible; como los idiomas de las regiones son entre sí de muy distinta clase, hasta el punto que el vasco y el gallego y el catalán—por ejemplo—no tienen semejanza alguna, y como el regionalismo no llegaría nunca á adquirir la preponderancia que necesita para convertir mañana en realidades sus atendibles y justas esperanzas de hoy, se comprende la conveniencia, mejor dicho aún, la necesidad de expresarse en el idioma de la patria común, cuando ha de acudir á otras fuerzas regionales para obtener el apoyo que le falta á fin de hacer prevalecer sus respetables doctrinas y sus naturales aspiraciones.

El catalanismo por sí solo tardaría muchísimo tiempo en abrirse paso, como les sería también muy difícil llegar á su deseado fin por sí solos á los demás regionalistas de la península ibérica.

Unidos estamos en ideas, unidos debemos estar en procedimiento, si, como creemos, hemos de vernos atendidos algún día. La centralización domina hoy en la política de España: el Gobierno Central es quien debe escucharnos. Procuremos formar, conforme llevamos ya indicado, un numeroso núcleo de diputados de arraigadas y puras aficiones en pró de sus comarcas. Hablemos para este objeto, unas regiones con otras y todas con

el Gobierno el idioma castellano que hemos aprendido, y de esta manera será más fácil que se nos comprenda bien en la capital de España.

LO TEATRO CATALÁ, á medida que espresa sus propósitos y que deja comprender los fines patrióticos que abriga en todo lo que afecta al engrandecimiento, al bienestar, al esplendor y á la libertad del Principado, ha penetrado en muchas poblaciones de otras provincias. Desea, por consiguiente, que en ellas se entienda sin nebulosidades el valor y la exacta intención de lo que escribe: hé aquí porque considera llegado el caso de publicar artículos castellanos en la forma (pero muy catalanes en el fondo) para discutir con otras publicaciones que la honran y que á él se dirigen por medio del lenguaje de Cervantes y de Lope de Vega.

Nadie dejará de tener por buen hijo de este suelo al Dr. Vicente García, y seguros estamos que en sus conversaciones con el príncipe de los Ingenios, no se valía del idioma que llegó á inmortalizar sus preciosos versos.

¿Hemos de ser nosotros en el siglo XIX menos amantes del país donde nacimos que el célebre *Rector de Vallfogona*?

No. Admita, pues, nuestro saludo la prensa que nos lea sin ser catalana; ayúdenos los regionalistas todos á hacer prosperar los mútuos propósitos que abrigamos, y los catalanistas (si alguno critica nuestra manera de obrar) piensen que el ideal que nos alienta nos indica que la senda que vamos á seguir puede ser de mucha utilidad para los intereses de nuestra autonomía.

P. DE R.

CERTAMENS PERIODISTICHS

La frecuencia ab que s'organisin concursos de totes classes es una magnífica proba de sa importancia. Uns la tenen absoluta, altres relativa; uns produheixen desseguida resultats, altres los donan després de mes ó menos llargas temporadas; los de tal índole revesteixen carácter popular, los de divers estil són mes propis de gent científica ó ilustrada ó d'aficions més distingidas. Pero lo cert es que tots los certamens, poden classificar-se d'actes important ab relació a'ls assumptos que 'ls hi pres-tan vida.

Lo que ha organisat aquet periodich no no podia sustréurrs tampoch á aqueixa lley de sana lógica y debía subjectars'hi ab major motiu que altres encara, si 's tèn en compte qu' es lo según de la serie comensada per ell desde principis de l'any actual. Y en tant ha estat aixís, en quan ha tingut mes ressonancia que aquell ab que van establirse aqueixa classe de festas per iniciativa de la premsa.

¿Proba aquet fet la utilitat de que 'ls periodichs procurin fomentar la afició á la literatura y á la poesia?

En nostre concepte, sí, y ademés demostra que tal procedir deuria tenir imitadors, perquè d'aquet modo s'establiria una verdadera lluyta literaria que contribuiria poderosament a augmentar las ganas de llegir bonas publicacions ab preferencia a las de mal gust, puig com aumentaria entre 'ls lectors lo contingent de personas ilustradas, aquets s'aficionarian a buscar los periódichs mes importants y mes útils a la verdadera ilustració de las classes populars.

Lo fomentar los certamens periodístichs seria un síntoma de cultura y d'adelanto; de cultura sí, com es de pensar, anaba fent perdre 'l mal gust d'alguns, y d'adelanto si lo-graba que aquet gust dolent se transformés, obrant en los lectors menos inteligents una complerta y radical transformació per lo que toca a 'l millorament de sas aficions literarias.

Arribat aquest estat, los lectors treurían mes profit de 'ls treballs de la premsa, puig ab mes despejada inteligencia apreciarian millor en general la verdadera idea de 'ls autors y treurían mes be las conseqüencias de las obras de 'l periodisme.

No cal afegir, per lo tant, que Lo TEATRO CATALÀ, introductor, per aixís dirho, de una innovació que créu verament útil, está satisfet de sa manera d'obrar, may siga sino porque 'l catalanisme pót ja jactarse d'haver estat la vanguardia de un mohiment plausible y perque aixó será causa de que nostra regió hagi donat un pás més en una senda progressiva que potser tindrà imitadors.

J. P.

UN XAPÓ (1)

(A mon amich M. Riusec.)

—Un, dos, tres, quatre, cinch, sis.—
—¿Qui té 'l sis?—Apa, Riusec.
—Fassi la sortida.—Aixís!
Set y á casa.—¿Aixó es precis!
—¿Au, Baró, agaféu lo séch!

—No escriguis.—No tingas po.
¿Qué vòls taula?—¿Bueno!—¿Foral
—No espifhis.—Tanto...—No.
—Arramba 'l.—¿Malo!—Milló.
Dos de ficada.—A la vora...

—Set per cap.—Anem á 'ls bons.
—Vaig doble aquesta vegada.
—¿Qué tira, dob-blet?—¿Recons!
—¿Bólit!—¿Xambal—Tira, Pons.
—Quatre 'n val.—Bona bolada.

—¿Efecte!—¿Vol dir?—¿Corridal
—Baixa á n' ells.—Vés sí 'n fem nou.

(1) Joch de billar.

—Tres taulas.—¿Adéu, partida!
—S'ha etzarat.—Sembla mentida.
—¿Desgracia!—¿Me caso ab l'ou!

—Per darrera.—Fluix.—No val.
—Un tanto que no la vegi.
—Fonda la séva, Vidal.
—Bon retruch.—Nou més á dalt.
—¿Pró, y la pérdua?—¿No 'm maregi!

—No hi hà sort.—¿Y tira bé!
Que voltin.—Plena.—Carrega.
—Mitj cop.—¿Bíllal!—Posa 't bé.
—Errada.—Tres y á 'l carré.
—Fusella 'ls.—¿Estem de pegal!

—No 'ls perdonis.—¿Sort d'aixó!
—¿Qué tiro?—¿Qualsevol cosa!
—No afluixi.—Cargoli.—¿Bó!
—A tota màquina.—¿Xool!
—¿Véu que 'l mingo 'm feya nosa?

—No hi hà res perdut.—¿Vol dir?
—Passabola y tapi 'ls.—Tiri.
—No molt fort, senyor Magi—
—¿Massa!—No surt pas—Que sí.
—Ho veurem—Lo fil—Que 's miri.

—Apa, posi la mà plana.
—Es dintre.—Tira á 'ls coloms.
—¿Vól la llarga?—La mitjana.
—Carambola y á nas.—¿Mana?
—Ab un pel mes...—¿Qué ha fet, Homs?

—¿Cóm está la marca?—¿Malo!
¿Vól creure 'm? Bolas amunt.
—No me la tapés lo palo,
—Fina.—Uu tanto 'ls hi regalo.
—¿No véu que ja estan a punt?

—¿Que 's tira?—¿Sí 's tira?—¿Es clà!
—M'hi vull passejar.—¿Quins gustos!
—¿Retrocés?—¿Deixi 'l estar!
—Asseguri 'l rey.—¿Ja, ja!
—¿De caputxí!—Mesa.—¿Justos!!

PEPET DE 'L CARRIL.

Estrenos catalans

TEATRO DE 'L OLIMPO.—*Un instantáneo*, joguet en un acte, original de 'l SENYOR MARXUACH.

A continuació de la producció *Carinos que matan*, que la societat «La Bruja» va representar dis-sapte y de la que donem compte en la secció co-rresponent, s'estrenà 'l joguet català *Un instan-táneo*, que mes bé pót titularse passatemps, aten-guda la petita trama que sintetisa l'obra. La pro-ducció en sí careix de pretensions: son únich ob-jecte fón entretenir mitja horeta á 'ls concurrents, y ho va lograr, puig la obreta en qüestió está rublerta de xistes molt ben trobats y té una versi-ficació fácil y correcta. L'autor sigué cridat á las taulas, á rebre 'ls aplausos de 'l públich, junt ab las senyoretas Panadés y Vidal que interpretaron *Un instantáneo* á las mil maravillas.

Lo senyor Marxuach sigué obsequiat ab valiosos regals.—J.

Revista Teatral

LICEO.—*Gli amanti di Teruel*.—La setmana pas-sada varem deixar de fer la revista d'aquesta ópe-ra pera esperar á que la Sra. D'Arkel cantés la

protagonista que tingué que fer la Srta. Muñoz, per enfermament de la primera.

Pocas vegades s'ha demorat tant l'estreno d'una òpera. De primer, falta d'assaigs y temors per part de 'l mestre, que tenia que concertar un *spartito* imposat per determinats artistes y conegut de la inmensa majoria de 'l públich de Barcelona.

Aixó sempre fa *pahura*... ¿No es veritat, senyor mestre? Després... ¡Vatua 'l ret de la Sila! S'posa malalta la Sr. D'Arkel. *Nada menos* l'Isabel, y de *Segnra*. ¡Qué s'hi ha de fer! Ni ab apellido y tot hi ha *Seguritat*. Lo dissapte, per fe 'l pés, indisposició de la Sra. Fabbri, y á tot aixó los *Amantes* sense estrenar.

Per fi, l'empresari, empipat d'aquestas dissidencias epidémicas de la *majoria*, declara la *crisis* y crida á la Srta. Muñoz per formar un ministeri líric interí, y 'l diumenge antevigilia de Santa Llucia (que 'ns conservi la vista y la claredat), va tenir lloch la *reprise* de la inspirada y aplaudida òpera de 'l mestre Bretón, ab un teatro plé de distingida concurrència, ávida d'aplaudir y saborejar las bellas que tanca dita obra, mal que pesi á certas inteligencias privilegiadas (consti que no ho dich ab *retintín*), que la troban dolenta y adotzenada. ¡Déu los fassi bons... per ferne alguna que si assembla de lluny!

A 'l Sr. Valero, si li teniam qae dir la veritat, potsé 'ns enfadariam y aixó ho tenim privat de 'l metje: per lo tant, tractantlo d'amich, li direm qu'aquella manera d'apoyar la veu no perteneix a cap escola y lo únich que logra es una emissió nassal molt desagradable y que no va gens bé á la cara, ni á la d'ell ni á la de 'l públich. Per lo que toca á la falta de *cuadratura*, es ja malaltia vella y per lo tant difícil de curar. De vegadas, sembla que per ell los compassos y 'ls temps no existeixen. ¡Allá va que trona!.. A pesar d'aixó, va *sentir* determinats aplausos y 'l públich tambe 'ls va *sentir*.

Considerant á la Srta. Muñoz com una artista que s'encarrega de prompte, sense preparació ni assaig, d'una part de la importancia de la *Isabel*, se li poden dispensar algunas deficiencias, y jutjantla relativament, debem dir que canta sa part ab discreció y va fer gala d'una bonica veu de *ssprano*, dúctil y agradable, encara qu'ab certa tendència a baixarse en los aguts.

La Sra. D'Arkel es d'aquellas artistas seguras y que no fan res malament. Nosaltres no som d'aquells que buscan sempre comparacions que, com diu lo refran, sempre són odiosas. Insegura y vacilant lo primer dia, s'ha anat possessionant de tal modo de 'l caràcter de 'l personatge que representa, qu'ha arribat á interpretar-lo de 'l modo y manera qu'ho fan las grans artistas. Lo preciós duo de 'l prólech *Tua vista amato Diego* y sobre tot lo segón quadre final de la òpera, es en nostre concepte ahont ha ratllat á mes gran altura. Sigué aplaudida en los fragments mes culminants.

La Sra. Fabbri, encarregada de 'l paper de *Znlima*, se mostrá una bona artista per la *seguritat* y valentia ab que canta 'ls varios fragments que té á son carrech. Coneix l'obra á fondo (que interpreta per primera vegada en Madrit quant va estrenarse), y s'ha encarnat de tal modo ab la antipática figura de la venjativa móra, que duplem hi hagi hagut cap contralt que l'avaluati en lo desemenyo d'aquet paper.

Lo barítono Sr. Ughetto, 'ns va cantar una romança de 'l segón acte, que terminaba ab una *cadenza* de molt mal gust. Ab molt bon acort la va suprimir á 'l segón dia, lo qual li agraheim com tambe l'haver transportat dita romança que li venia una mica alta.

Lo Sr. Oliver en lo paper de *negrito* bé, y 'l senyor Visconti va fer un *papá* que tot just podia passar.

Lo mestre Mugnone va concertar l'òpera ab verdader carinyo, y aixó sempre es d'agrahir, tractantse d'una obra de casa. L'amable carta qu'ha rebut de 'l illustre mestre Bretón felicitantlo y dantli las gracias, pót enorgullirlo per l'importancia que representa un autógrafo de tal valia.

Ara que comensa a conéixerla un xich mes y la domina, resulta mes arrodonida de conjunt y fa ressaltar efectes que 'l primer dia passaren desapercibits. En resum, uns *Amantes* molt passadors, y que es llásiima s'hagin tingut de suspendre després de quatre representacions, puig haurian sigut una verdadera mina per l'empresa.—BEN.

ELDORADO.—*La Guerra Europea*, estrenada en dit favorescut teatro, es una revista qu'adoleix de tots los defectes de las tals; pero ab un amor patri tan ridicul per lo estremat, que mes mortifica que alhaga. Te dos números bonichs, y tant la lletra com la música no donarán nom a ningú. De las decoracions pintadas per lo Sr. Urgellés, molt bé la de Gibraltar. Respecte á l'interpretació, res de notable, excepte un tango que cantá ab molt gust la Sra. Cubas, que li feren repetir. Los coros be, particularment 'l de senyors.—M.

Secció de 'l Pirotécnic

La revista *Las reformas*, de 'l Sr. Pous, va ser reformada, corretjada y aumentada, y representada novament en lo Tívoli, agradant y proporcionant bonas entradas.

En vista d'aixó, la empresa (ó no sè si algú que no es empresa), veyent l'èxit, ¿continúa fentla representar, dirán vostés?

Donchs, no, senyors; l'ha retirat de 'ls cartells y de las taulas.

Algú diu perque ataca abusos municipals, aludint y ridiculisant á certs regidors.

Jo crech (encara que no sòch partidari de revistas), que quant posan de manifest algún vici públich ó altrás cosas pitjors, es precisament quant queda justificada sa representació.

Y també ho creu lo públich si hi acut.

A *Las reformas* hi anaba y aplaudia.

Ergo... Pero ho deixo correr, fent constar 'l fet.

LO POLVORISTA.

MAL SÍNTOMA

Quant no hi ha fermesa de conviccions; quant no hi ha independència de pensar y á 'l mateix temps la base de coneiximents indispensables per obrirse pas entre l'estol numerós de crítichs incipients que de tolas las manifestacions de 'l saber han surtit de poch temps ensa; quant no 's té la abnegació per sacrificar las més afectuosas relacions d'amistat en aras de la veritat y justicia y en bè de 'l art, se retira un á casa seva y allí en la calma y quietut de 'l estudi 's calcula la manera de no fer planxas com ha fet, ab motiu de las representacions de 'l òpera del Mtre. Glük *Orfeo*, donadas en lo Liceo, l'autor de dos articles que en un reputat periódich d'aquesta ciutat se publicaren en los dias 1 y 5 de 'l corrent.

Ociós creyem dir que 'ns referim á lo que es tractá en un de 'ls números passats nostre company Benjamí Romo, fent véurer la diferente manera de jutjar una mateixa obra y 'ls mateixos artistes, y una y altra cosa fetas en lo mateix periódich y autorizadas ab la mateixa firma.

Aquestas ratllas serveixin, donchs, de protesta

per l'acte verificat pe 'l senyor P. y á 'l mateix temps d' explicació á 'l eminent mestre Mugnone perque dongui á 'l autor apuntat la importancia de sos judicis crítichs en relació directa de sos coneixements artistich-musicals. Y per' aixó fer, dirigirem á 'l senyor P. lo següent curt interrogatori:

¿Va midar lo senyor P. la trascendencia, l' importancia, lo *tole tole* que aixecaria sa estranya manera de emitir las opinions *recullidas aquí y allá* en los corredors de 'l Liceo? ¿Es vritat qu' ell mateix va poder apreciar que no enquadra la esperit de 'l obra de Glück ab lo temperament efectiste de 'l insigne Mugnone? ¿Es vritat que 'ls coneixements *artistich-musicals* que dit senyor P. *posseheix*, li van demostrar suficientment la poca ó gens d' idoneitat en la senyora Fabbri per' la particella d' *Orfeo*?

Si á las precedents preguntas contesta que sí, ¿d' ahont va náixer la divergencia, la disparitat, los oposats conceptes firmats pe 'l mateix autor? Si es negativa la resposta, comensi 'l senyor P. per' estudiar Obiols ó Lemoine, després Bagin y Thomas y per ultim estudihi Reicha, Andrevi, Chorán y altres respecte 'l contrapunt y fuga, y quant s' hagi format just y cabal concepte de lo qu' es la música en sos aspectes d' inspiració y ciencia, allavors y sols allavors farà crítichs musicals. Lo qu' ara fa 'l senyor P. es adquirir ideas, molts vegadas equivocadas, de certs mestres directors d' orquesta, (??) mestres organistas, mestres pianistas; es dir, de tantas y tantas eminencias com pululan pe 'ls corredors de 'l Liceo las nits de funció, que després no sab ó no 's recorda com combinar tants parers.

Mal sintoma es que l' enlayrat sitial de la crítica hagi baixat son nivell á ran de terra pera recullir envejades y rencillas que, per' náixer d' artistas, no sempre són elevadas; mal sintoma es que 'l crítich vagi de la má de tal ó qual pretendent que desde 'l moment de serho demostra falta de qualitats necessarias é indispensables pe 'l desmenyo de 'l càrrech que 's pretén despullantse l' escriptor, (que en tots sos actes té que demostrar saber fer recta y severa justicia) d' aquella infalibilitat que li donan sos coneixements y sa manera recta de procedir.

A tot aixó s' ha faltat y 'ns ha fet esclamar ab tota la pensa de l' ánima:—«Mal sintoma.» Fins avuy la crítica havia sigut mes ó menys apassionada, mes ó menys respectada segons qui la feya; pero sempre, sempre desinteressada. Pero si exteriorisats los síntomas y posadas de manifest sas fatals conseqüencias, manifestacions palpables d' un procés d' enfermetat terrible, no hi posem tots plegats los medis mes enérgichs y conduents á l' extirpació de 'l mal; si vist lo primer sintoma no hi som amatents en posarhi remey, acabarà 'l públich preguntant després d' haver llegit una crítica:—Y bé; ¿per' qui demana colocació 'l senyor firmant?

¡No y mil vegadas nó! La crítica no té de posar agencia de colocacions, ni té qu' esperar de son exercici altre premi que 'l apreci y respecte de 'l públich. Tot lo que 's fassi apartantse d' aquesta pauta, no es ésser crítich, es fer crítica subvencionada.

Nosaltres sabem lo que ha mediat en aquest assumpto. S' han recullit los acorts d' un' arpa pulsada dintre una casa molt gran de 'l carrer de Lladó y s' intentaba traspasessin sas vibracions los forts murs de 'l Liceo per' ferlas sentir ab la mateixa diafanitat en la sala d' espectacles de 'l citat teatro.

A sò de tabals no s' agafan llebras, y 'l senyor P. las volia cassar á canonadas.

Si la cosa dona serem mes explicitos.

MODEST VIDAL

UNA EXCURSIÓ Á ARGENTONA

(Acabament.)

De Mataró á Argentona ab lo nostre cotxet vam estarhi mitja hora ben grassa.

A 'l entrar á 'l poble trobem un home alt, sech, ab unas orellas com dos setrills y caminant ab unas passas que á 'l menos hi havia dos metros de distancia de l' una á l' altra.

A 'l preguntarli cap ahont podiam girar per' anar á ca 'n Doba de las Pinyas, qu' es una casa de pagés de las que tenen mes anomenada, aquell bon home 'ns mirá ab una cara com volguent dir—¿qué us burleu de mi?—Pero á 'l véurer que insistiam tan formals, no va poguer menos que donarnos algunas senyas que várem acabar per no enténdrer.

Pero com que qui té llenga diu que va á Roma, nosaltres, fent ús d' aquest membre, várem poguer arribar á la casa aquella; essent avans la admiració de 'ls argentonins que á 'l sentir lo soroll de 'ls cascabells sortian á las portas á fer lo seu comentari pe 'ls animals que portábam; ó mes ben dit, pe 'ls animals que 'ns portaban á nosaltres.

Avans d' arribar á ca 'n Doba de las Pinyas trobem una pujada y com es natural la pujem; pero á 'l ser á dalt trobem una baixada que 'ns obliga á baixar de 'l petit carruatje.

A prop mateix de 'l cim d' aquellas dos pujadas se troba lo cementiri que es com molts altres senzillet... y lleig: la fatxada emblanquineda y 'l seu corresponent reixat de ferro y una creu á 'l mitj.

Alli dins... Pero, deixem á 'ls morts en pau, que prou *ferna* tenen.

Girem per un camí que hi ha per entremitj de una vinya y á 'l extrem ja veyem la casa ahont havem de fer cap.

A 'l arribarhi tothom nos va venir á saludar; fins los gossos se 'ns enredaban per las camas.

Un mosso de la casa va ajudarnos á *despullar* las hacas y á portarlas á l' estable, y ho feya tant de gust en Salvadó que semblaba que cuydés á las sevas germanas.

A nosaltres nos van servir café ab un plat, una xicra y una cullera de fusta, que, si be la *vajilla* era molt original, lo café no podia ser mes bo.

Un cop reposats, ab una familia que alli veraneja, de la que 'n formaban part dos simpáticas senyoretas, van acompanyarnos á la riera.

Després van acompanyarnos á las fonts, allá hont se troban aquellas célebres ayguas que van donar celebritat á 'l poble de Argentona.

A la primera que várem anar hi ha una especie de *chatelet* ab la font á 'l mitj voltada per una barana de ferro, y un home á dintre que per cinch céntims dona un gotet d' aquella aygua que podrà ser tot lo medicinal que vulguin; pero que á 'l moment de béurerla deixa una olor que no es pas d' aygua de Colonia ni de essencia de rosas.

Després de algún *tour de force* várem *dragarnos* dos ó tres gotets acompanyats de una admetlla ensucrada y abandonárem aquell *establiment argalit* per anar á la font ferruginosa.

Aquesta ja está montada de un altre modo; per anar á la *aixeta* s' han de baixar uns quans esgla-

hons; pero sols tenen dret a baixarlos los *consumidors*, v encara ab una *tarifa* de preus especial, segons nos varem fer explicar per curiositat.

Los que són de 'l mateix poble pagan cinch cèntims *per boca* y 'ls donan un bitllet que serveix pèra beure 'n tanta com los dongui la gana... ó la set; los de 'ls pobles vehins deu cèntims; los forasters quinze y 'ls estrangers un ral; no mes hi falta que exigeixin la cédula personal porque ningú 'ls enganyí... com varem fer nosaltres.

Un cop probada l' aygua que 's deixaba beurer mes que l' altra, si be tenia un gust de ferro vell molt pronunciat, vam marxar tot xano-xanocap a la casa que 'ns *hospedábam*, porque 'l cel amenasaba aygua; cosa, que 'n portabam ja la panxa plena.

Mentres estábam contemplant una alzina *mónstruo* (que segons se diu va servir de *modelo* pèra pintarla en una decoració de 'l teatro de 'l Liceo pèra l' ópera *La Africana*), tot de un plegat nos cau a sobre un ruixat que semblaba que 'ns haguessin dirigit las mangueras cap a nosaltres.

Desgraciadament la varem *tomar* tota, y un cop tots plegats estábam *passats per aygua*, llavors varem ayxuplugarnos y, com es natural, allavoras las *regadoras* van acabar l' aygua.

Després lo cel va serenarse y nosaltres varem prepararnos a tocá 'l dos.

Un cop a 'l poble a l' haca de 'l devant li va passar pe 'l cap de no volguer aná endevant y ficar-se per las botigas que trobaba, y en Salvadó que procuraba que 'ns poguessim *salvar*, va fer tot lo que va poguer per' convèncer aquella bestia; pero aquesta 'n feya tan cas com si *sentís plóurer*.

Pero qui va sentir plóurer altra vegada, varem ser nosaltres, porque 'ls núvols que ja s' havian fet duenyos altra vegada de 'l espay, van comensar a *escupir* fins que varen lograr que 'ns retiréssim d' aquell *tinglado*.

Y ja 'ns tenen a *desmontar* las bestias ab l' ajuda d' en Salvadó.

A 'l véurer que la nostra marxa 's feya difícil, va acordarse per *unanimitat* passar la nit allí, y a aquella casa van oferirnos sopar y llit, dos *elements* indispensables. Després de haver sopat y pèra pahir las *garrofas* (jo de las monjetas ne dich garrofas), varem fer la *bescambrilla*, pero ab unas cartas que cada una semblaba un tall de cansalada per la *grassa* que contenia.

Y per últim vam *instalar* nostres cossos en un llit de matrimoni de fusta (lo llit, s' entén), y allí 's va passar *balans* de las nostras *operacions* acompanyat d' algun pessich que quedaba *marcat* en la part de 'l *assiento*, fins que la *senyora Són* va presentarnos la factura.

A la matinada següent marxábam cap a Barcelona, corrent com uns dimonis (las hacas); y encara que arribàrem sens novetat, teniam tots los óssos desllorigats de resultas de qualre horas seguidas de sotragueig general.

J. ASMARATS

Bellas Arts

La cada día creixent producció d' obras d' art fa que no bastin las proporcions mes que regulars

de 'l Saló Parés pèra exposar los treballs de la setmana. Són per aquesta rahó en gran nombre los exhibits lo passat diumenge en lo concurregut saló de 'l carrer de 'n Petritxol.

Domenge, jove pintor que exposá l' any passat per primera vegada, nos mostra ara mes d' una dotzena de quadros, tots ells de paissatge, y paisatge d' Olot. Per las sis ó vuyt telas, entre quadros y estudis exposats farà un any en aquet mateix Saló, creguérem poder contar ab un nou pintor de talent si perseveraba en sos estudis directes de 'l natural, sense prevencions, escolas ni estils, perquè sas obras tenian moltes condicions pictóricas, difícils d' adquirir y molt mes en un artista tan jove.

Donchs quant nosaltres esperábam trobar aquelles mateixas condicions milloradas en los quadros ara exposats, nos trobem que, si fa ó no fa, lo mateix es lo d' ara que lo de 'l any passat, ab la contra, si per cas, de que lo d' antany tendeix a 'l amanerament, molt particularment en los arbres, tots retallats y de formas may vistas en la naturalesa. Los cels tampoch los trobem justos y menos bonichs en sa gran majoria, sense que los defectes citats impedeixin que las obras de que 'ns ocupem tinguin sobradas condicions bonas per' ésser admiradas y fins compradas.

Lo senyor Domenge, en qui reconeixem moltes abilitats per l' art que cultiva, deu preocuparse de fer lo natural just, sempre qu' un tros ó un efecte de la naturalesa l' impresioni: deu fugir de pintar de memoria en lo taller y no escoltarse a 'ls maniàtics (qu' aquí no 'n faltan) que l' hi diguin qu' a París pintan aixís y aixás. Per tot arreu lo pintar es reproduhir la naturalesa embellintla segons lo modo de sentir especial de cada hù. Res de patrons, fórmulas y receptas, y menos res de modas.

Lo quadro de 'n Barrau es bonich: sols hi trobem poch vista la línea de 'l carril, sense lo qual se fa poch intel·ligible lo fum qu' envolta a 'l pagés.

Bonich es també 'l quadro degut a D. Baixeras; mes d' un artista de sa forsa voldríam poguer dir-ne quelcom de mes.

Nou pèra nosaltres es lo nom de J. Moragas Pomar, ab qual firma havem trobat dos acuarellas, un dibuix y una tela pintada a 'l oli. Aquesta última no 'ns desagrada per mes que hi falti llum: lo dibuix té mes condicions apreciables que las dos aigadas: de tots modos que no porti dit jove pressa per' exposar, porque, tot plegat, lo exhibit es fluixet.

DR. SEVER.

Repertori de fora

Sabadell 14 Desembre

Tenim aquí la companyia de don Joseph Bosch, qu' agrada molt; pero tot lo que fan es conegut y castellà. Hi ha alguns artistes catalans, de qui m' ocuparé un' altre dia.

Lo dilluns passat, se va suicidar disparantse dos tiros de pistola, un fill de 'l conegut fabricant d' aquesta ciutat don Benet Comellas.

Se fan molts comentaris sobre 'ls mòvils que van ésser causa de que 's matés lo referit jove;

molius que 's donan per certs, pero que cap periòdich de la localitat s' ha atrevit encara a publicar, tal vegada per no ofèndrer a 'l Ateneo Sabadellès, societat instructiva y recreativa, y que ab tot y ser subvencionada per la Diputació provincial y pe 'l Foment de la Instrucció, permet que en dit Centre se jugui fortament a la travessa, joch totalment prohibit per la llei.

¿No es vritat que de dita instrucció 'n poden ser fíls resultats tan funestos?

L' arcalde d' aquesta ciutat, no vòl fer dimissió per mes que va ser nòmbat de R. O. durant lo gobern conservador. Té massa carinyo a la vara; y aixó que Sabadell veuria ab satisfacció y gust son retiro. Pero s' acosta Nadal, y ell per aquesta diada acostuma menjar mòlt gall, mòlt turró y ferse moltíssimas *estrellas* d' aquellas que, per ser de metall ó de paper, tan enlluernats tenen a 'ls pobres y a 'ls richs. ¡Pobre home!

PLACIT.

Mataró 19 de Desembre.

Divendres 16 de 'l que corre, l' aplaudit senyor Borrás y sa companyia van fèr funció a benefici de 'l Sant Hospital. Se representà *La cruz del matrimonio* que anaba bastant be, sinó que en una surtida la senyora Pallardó la retardà tant, que 'l públich se'n va adonar. La vritat, aixó n'ofa efecte.

Dissapte 17, en la societat «Nova Constancia» lo de sempre; menjar rescalfat. D. Alvaro ó *la fuerza del sino*. Se van portar be 'l senyor Borrás, la senyora Huertas y tots.

Ahí en lo teatro Principal se representà la obra *En el seno de la muerte*. Sobressurtí 'l estimat senyor Borrás que 's véu que sap ahont té la mà dreta.

Ahir si hagués vist la societat «Nova Constancia» semblaba que havíam de elegir un rey en las votacions de la nova Junta: alló era un mercat de Calaf; la escala era plena de candidaturas estripadas. Lo resultat ha quedat a 'ls que jo vaig votar y ara no mes los hi demanaré que en las funcions no siguin com aquells rellotjes que repeteixen.

E. R.

Reus 19 Desembre.

La novetat de la setmana ha sigut la sarsuela *Sueños de oro*, estrenada dissapte.

Tant a 'ls artistes com a la orquesta pòt mòlt bé dirse 'ls alló de *esta vez ha salido un poquito desigual*, degut a la falta d' ensaigs.

Aixó no obstant, l' empresa es mereixedora de mon entussiasa aplauso pe 'l luxu ab que ha presentat *Sueños de oro*, puig los trajos son riquissims y 'l nou decorat, degut a 'l piuzell de nostre aventatjat paisà senyor Borrás, superior y digne d' elogi.

La segona representació donada ahir va surtir mes ajustada, notants' hi la bona direcció de 'l senyor Constantí, y distingints' hi a mes las senyoras Romero, Sola y Villegas y 'ls senyors Martinez y Grajales.

Però lo mes important de tot y digne d' aplausos es, pèra nosaltres, l' *escombrada* feta a casa de la ciutat.

L' interín governador civil de la provincia, don Fernando de Querol, ha declarat incapacitats y suspesos a 'ls il·legals regidors de la *conserva* y de 'l *bronze*, haventios substituït per altres que són mereixedors de la nostra confiança.

A 'ls infelissos conservadors la rabia 'ls corseca a 'l véurer que mes prompte de lo qu' ells se creyan se 'ls ha acabat l' *arrós*.

L' infelís instrument de 'ls *cayguts*, ó sigui l'invèrossimil arcalde Prius, a pesar de las continua-

das indicacions de 'l senyor governador y las protestas de lothóm pèra que presenti la dimissió, té la *frescura* de contestar que si no se 'l destituheix de Real Ordre 'ns fastiguejarem, perque té massa *carinyo* a la vara.—J. A.

Arenys de Mar 19 Desembre.

Mòlt senyor meu: Altament satisfeta surtí ahir la nombrosa concurrencia que omplia 'l saló d' espectacles de 'l Ateneo, després de presenciar la representació de la sarsuela *El Relámpago*. Fóren aplaudits tots los números de música, y d' alguns ab mòlta justicia 'l públich ne demana la repeticó. A 'l final de l' obra hi hagué una explossió d' aplaudiments de 'ls quals gran part creyem devían anar dedicats a 'l senyor Lloberás, mestre director y concertador de la sarsuela. Lo senyor Bordas en son paper demostrà una vegada mes que quant vòl té vis cómica y se sap posar a l' altura d' un bon actor. Lo coro mòlt ajustat.

¡Llástima que 'ls esforços de tan estudiosos aficionados se vegin desvirtuats en gran part per lo raquitich y *liliputiense* de 'l escenari, mes propi de col·legials que no de 'ls que tan bonas qualitats demostraren ahir en la interpretació de *El Relámpago*.—V. S.

Repertori extranger

París 17 de Desembre.

Senyor Director: Los tres principals assumptos de la pasada quinzena han sigut lo fret, las victorias de 'l Dahomey y l' *affaire Panamá*. Lo primer ha causant mòlts costipats, lo segon mòlt entussiasme y l' últim... mòltas víctimas. Ab aquet ha passat com ab l' aygua bruta: com mes se remena mes térbola 's tòrna y mes puján a la superficie las inmundicias que reposaban en lo fondo. Deixem qu' arreglin aquet guirigay com puguin que, a mes de no interessar a 'ls lectors de 'l seu periòdich, en certas questións *lo peor es meneallo*.

La quinzena teatral ha sigut feconda en estrenos y si teníam que dar compte de las set *premières* qu' han tingut lloch, resultaria interminable aquesta correspondencia.

A l' Opera va posarse en escena la *Stratonice*, en un acte, lletra de Louis Galbet y música d' Alix Fournier. Es una ópera *pour lever le rideau* qu' obtingué un éxit problemàtich puig ningú la va entendre.

L' autor ha demostrat mes erudició que inspiració y per fer ressurtir la primera ha compost una música enravessada plena d' incoherencias y nebulositats incomprensibles que no conduheixen en lloch.

En lo Théâtre Moderne, estreno d' una pantomima de Xanrof y Tarrida, música de Bonnamy y que porfa per titol *Madame Pigmalion*. Obtingué un *succés* de debó y encara que a nosaltres no 'ns ha agradat may aquesta manera de desarrollar accions per medi de signes y mimerías es lo qu' hem trobat mellor en aquet género.

En lo Eden-Concert la revista en dos quadros de Millet *Paris s' amuse*, ha fet riurer a la concurrencia ab sas intencionadas escenas, tolas de color local.

Un de 'ls exlts mes verdaders es lo que ha obtingut la comedia en tres actes *Monsieur Comliquet*, deguda a la ploma de 'ls reputats *vandevillistes* Mrs. Blum y Toché y estrenada en lo Teatro Vandeville ab una *mise en scene* apropiadíssima y detallada.

Es una comedia elegant, divertida, fina, saturada de xistes graciosos y de bon gust y d' escenas que sense caurer may en lo chocarrer ó asainstat fan partir de riure por lo graciosas y ben

preparadas. L'interpretació, esmerada per part de tots.

Sens mes que desitjarli a vosté y a lectors moltes felicitats y sobre tot que 'l termómetro 'ls hi fassi mes bondat qu' aquí que sempre juga a la baixa, 'm despedeixo de vosté fins a ma pròxima, en que li daré compte de 'ls estrenos que vagin verificantse.—B. COULISSE.

Reunions particulars

GUERRERS NATS CARNAVAL.—Diumenge, dia 18, posaren en escena las sarsuelas *Esperanza y La salsa de Aniceta*, de 'ls mestres Cereceda y Rubió, essent molt aplaudits tots quans hi prengueren part, qu' eran las senyoretas Forteza y Lázaro y a 'ls senyors Campaña, Morató y Gonzalez.

FOMENT PROTECTOR (Gracia).—Molt favorecidas se veuen las funcions teatrals que dona setmanalment aquesta societat.

Lo diumenge passat posaren en escena la graciosa comedia titolada *Del enemigo el consejo* y la pessa de actualitat *La grossa de Nadal*, despenyadas ab carinyo per las Sras. Llobet y Guixé, y 'ls senyors Vila (Joseph), Baraldos, Vila (Julio) y Vaqué.

CÍRCOL DE PROPIETARIS (Gracia).—Dissapte tingué lloch en aquest coliseo, un concert vocal é instrumental, dirigit pe 'l reputat mestre Sr. Baratta, y en lo que hi prengué part la distingida violinista Srta. Mercé Canals, que sigué estrepitosament aplaudida en las pessas *Air varié*, y 'l Bolero de Beriot, per la esmerada delicadesa y gust ab que las executà. La mezzo soprano, Srta. Serrano y 'l tenor Sr. Canibell, estigueren inspiradíssims; obtenint molts y justos aplausos. Molt bé la Srta. Canals (F.) qu' es una artista que toca ja ab desenvoltura 'l piano, aixis com també 'ls violinistas Srs. Pérez, Puig, Ortiz y Sala.

En lo mateix círculo diumenge s' hi representaren las populars sarsuelas, *Coro de señoras*, *Colegio de señoritas* y *Las doce y media y... sereno*. Ditas obretas obtingueren una execució bastant receptable, sobresurtinthi la Sra. Rebollo y 'l senyor Balmaña.

En quan 'l coro... ¡Por Dios! señoras... fassinse dar una mirada pe 'l metje, perque la veritat, alló no es cantar... alló es fer mal de cap.—R. M.

TERTULIA SERRA (Gracia).—En la funció de 'l diumenge a la tarde, se representà lo diálech *Lo diari ho porta* y la comedia *En plena luna de miel*, en las que 's portaren molt be tots quans hi prengueren part.

VIRIATO.—La comedieta *La primera postura* y la sarsuela *Niña Pancha*, formaren la funció que ha donat últimament aquesta societat, en la que hi varen recullir aplausos tots los aficionats.

LA JUVENTUD.—Una interpretació de primera va tenir lo drama de Echegaray. *Lo sublime en lo vulgar*, distingintse notablement la Srta. Romeu y 'l Sr. Monen, y essent ben secundats per las senyoretas Masriera y Goula, y 'ls Srs. Viñas, Pescador y Solé.—J. A.

LA BRUJA (Olimpo).—¿Benefici y de 'n Marxuach? Aconteixement segur. Tal dit, tal fet; la concurrencia que assistí dissapte a 'l vespre a aqueixa elegant societat, sigué numerosa y distin-

gida. La funció 's va compóndrer de la bonica comedia *Carinos que matan*, que, si be no es de 'l género que cultiva 'l beneficiat, aquest va dessempeñar son paper de una manera acabada, secundantlo ab acert las senyoretas Panadés y Santana y los senyors Vidal, Parera y Rodriguez veyentse, aplaudidíssims.

CASSINO FAMILIAR.—Degut a la malaltia de 'l jove Ignasi Ferrer se li doná un benefici dissapte passat, compost de *El Arcediano de San Gil*, *De panxa al sol*, y *Als péus de vosté*, interpretadas per la senyoreta Baretta y 'ls senyors Ferrer, Viñas, Piferré, Barbeta y Pons.

LA CATALANA.—Últimament s' han posat en escena las produccions següents: *El prólogo de un drama*, *Castor y Polox* y *A pel y a repel*, despenyadas acertadament per la senyoreta Plá y 'ls senyors Toll, Duran, Monton, Comellas, Gibert y Mari, especialment la primera de ditas obras.—J.

CÍRCOL MERCANTIL FAMILIAR.—Baix la direcció de 'l intelligent jove senyor Llorens, s' ha donat una representació de 'l drama català *La Banda de Bastardía*. Nosaltres qu' estem acostumats a presenciar obras d' aqueixa societat que poden molt bé competir en una de las millors de 'ls centres recreatius, varem estranyar la inseguritat que en la funció de diumenge demostraren tenir alguns de 'ls seus intérpretes, degut a la falta d' ensaigs. No obstant, la senyora Bolea y los senyors Llorens, Molet y Cadena, procuraren realisar sos respectius papers. Los restants, senyoreta Romero y 'ls senyors Orero y Borrás, féren tot lo que pogueren, especialment la primera, que promet en la carrera artistica que ha emprés.—N.

A N' EN LLUÍS MILLÀ

Improvisat ab motiu de la part que va pèndrer en lo Certamen de nostre periódich.

Ab ton geni perspicás
y ta xispa, es evident,
que no es ja lluny lo moment
en que logris ferte pás.
Si perseveras, seras
actor y escriptor d' empenyo,
y a 'l veure't de 'l destí duenyo,
ta gloria veurá de grat
lo company qu' entussiasmat
¡saluda a 'l modern Robrenyo!

JULI VERT.

Saló de descans

La Societat «Campoamor», de Gracia, que dona sas lluhidas funcions de tarde en lo local de «La Banya», está preparant una ignocentada pera 'l día 26 de 'l actual.

—La companyia de don Emili Arolas treballa en lo teatro de Palamós.

—En Manresa tenen sarsuela dirigida pe 'l senyor Sadurní, haveuthi en la companyia la triple senyora Lorán y 'ls senyors Perin, Veguer, Andrés, Sadurní, Ramos y altres. *Caretas y capuchones*,

Los aparecidos y Las tentaciones de San Antonio, han obtingut aplausos.

—Han establert cambi ab nostra Redacció los següents periódichs: *El Panadés federal*, *El Eco de Santona*, *El Porvenir Obrero*, de Valls; *El Bole-tin del Ateneo Obrero*, de San Andreu; *La Revista Graciense* y *La Linterna de Gracia*.

—S' ha inaugurat en aquesta capital una Agen-cia Noticiara que té per títol *Claret*. En lo poch temps que conta de existencia, són moltissims los periódichs que s' han adherit á la Agencia, afanyosa d' adquirir las correspondencias que re-dacta y envia á menut, y en particular participar de la colaboració inédita que de distingits escrip-tors publica.

Desitjém á la nova Agencia mòlts anys de vida.

CAVILACIONES

XARADA

La total sempre s' enfada
perq' le li diuen que té
la prima dos tan tres tersa
que sembla un tres dos vermell.

R. N.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 — Home politich.
3 3 5 7 8 2 1 — Animal (Plural)
2 6 7 3 2 1 — Carrer de Barcelona
1 5 6 6 2 — » » »
2 1 5 1 — » » »
1 2 3 — » » »

SOLUCIONS Á LAS CAVILACIONES DE 'L N.º 104

Logogrifo: PERAL.

Xaradas: CATALANA.—PONA.

Trenca-closcas: CASTELL NOU DE BAGES.

Intrínquis: MILLA.

Las han endevinat los senyors J. G. Suarez, A. Fontseool, Narcís Bertran, B. Rujaca, A. X. Serra, Humoristich y T. T. y T. que si endevinan las d' avuy, en lloch de 'l premi ofert, que ja no té cas, se 'ls regalará un exemplar de una comedia en un acte.

CORRESPONDENCIA

Un quebrat, un sabí, Llarch de dits, T. T. y T. Fontseool, Hu-moristich, anirá alguna cosa.

Sabateret de 'l Poble sech: s' insertará.—G. A. T.: va be.—A Ros Casals: es molt fluix.—Agustí Rafi: rebuts los sellos enviaré 'l diploma.—J. Guasch: e-tá be.—Pep Galleda: rebuda carta, envío números; vosté dirá.—J. Balaguer (Vilanova: ¿Qu' es 'l Espanya bolls? Si per cas, no 'ns elvidi.—E. Roig (Maia-ro): Potenviá 'ls exemplars.—Un coleccionista: *Digall barret digall sombrero* 'n trobará á la Administració.—K. Nalla: es massa seria.

Típ. de Francisco Bertrán. Carrer de Casanova, 13.

Horas de surtida y entrada de trens en las estaciones de l Nort y de Fransa

(MERIDIANO DE MADRIT)

Surten de la Estació de 'l Nort

Pèra Saragossa: 8'00 matí, y 4'08 tarde (expres dimars, dijous y dissabtes)
Pèra Lleyda: 8'00 matí, 1'05 tarde y 4'08 tarde (expres).
Pèra Manresa: 5'53-8'00 matí, 1'05-4'08-6'13 tarde
Pèra Tarrassa: 5'53-8'00-11'07 matí, 1'05-4'08-6'13 tarde y 8'20 nit.
Pèra San Joan de las Abadesas: 6'37-10'52 m. (mercancías, 2'13 t.
Pèra Vich y Caldas de Montbuy: 6'37-10'52 matí (mercancías), 2'13-5'25 tarde.

Surten de la Estació de Fransa

Pèra Fransa: 5'00 matí, 1'45 y 6 tarde. (expres dilluns, dijous y dissabtes).
Pèra Granollers: 5'00-8'45 matí, 1'45-5 y 6 tarde (expres).
Pèra l' Empalme, per la línea de 'l Litoral, 4'36 m., 1'00 3,03 t.
Pèra Girona: 5'00 matí, 1'45 y 6 tarde. (expres).
Pèra Arenys: 4'36-7'40-10'37 matí, 1'04-4'17-6'20 tarde.
Pèra Badalona: 4'35-6'30 7'40-9'30-10'37-11'30 matí, 1'00-2'30-3'03 3'32 4'30 6'20-7'35 tarde.
Pèra Tarragona y Valencia, per Vilanova: 8'22 nit: fins á Ta-rragona per id. 4'45 tarde.
Pèra Tarragona, per Vilafranca: 5'20-11'40 matí, 5'40 tarde. (Lo primer continua fins á Valencia: lo según fins á Lleyda, y lo tercer trasborda en S. Vicens á 'l tren de las 8'22 nit).
Pèra Martorell: 5'20 8'32 11'40 matí, 3'30 5'40 tarde.
Pèra Reus, Mora la Nova y Fayó, per Vilanova: 5'30 m., 2'10 t.
Pèra Reus, per Vilafranca: 5'40 tarde.
Pèra Valls y Picamoixóns, per Vilanova: 5'30 matí, 2'10 tarde.
Pèra Vilanova: 5'30-6'53 11'20 matí, 2'10-4'45 tarde y 8'22 nit.

Arriban á la Estació de 'l Nort

Procedents de Saragossa: 10'52 matí. (expres dimars, dijous y dissabte) 7'05 nit
Procedents de Lleyda: 10'52 matí (expres, 1'58 tarde y 7'05 v.
Procedents de Manresa: 7'50-10'55 matí, 1'58 tarde, 7'05-9'13 v.
Procedents de Tarrassa: 6'22-7'56 10'52 m., 1'58-4'03 t., 7'05 9'13 n.
Procedents de San Joan de las Abadesas: 9'37 matí, 3'25 (mer-cancías) 6'39 tarde.
Procedents de Vich y Caldas de Montbuy: 7'05-9'37 matí, 3'25 (mercancías) 6'39 tarde.

Arriban á la Estació de Fransa

Procedents de Fransa: 8'33 matí expres dimars, dievndres y diumenges) 10'20 matí y 7'28 vespre
Procedents de Granollers: 7'26-8'33 expres 10'20 m., 3'23 t., 7'28 v.
Procedents de 'l Em. alm per la línea del Litoral: 8'27 10'50 m., 7'53 vespre
Procedents de Girona: 8'33 expres 10'20 matí, 7'28 vespre.
Procedents d' Arenys: 6'37-8'27-10'50 matí, 1'32 5'26 tarde, 7'53 v.
Procedents de Tarragona y Valencia per Vilanova: 8'28 matí, 9'38 vespre
Procedents de Tarragona per Vilafranca: 7'08 vespre.
Procedents de San Vicens y de l Vendrell: 9'28 matí, 7'08 v.
Procedents de Martorell: 7'18 9'28 matí, 2'00 tarde, 7'08 vespre.
Procedents de Reus y de Valls, per Vilafranca: 9'28 matí; per Vilanova: 8'28 matí.
Procedents de Fayó, Mora, Reus, Picamoixóns y Valls, per Vi-lanova: 12'38 tarde, 8'36 vespre.
Procedents de Vilanova: 7'02 8'33 matí, 12'38 5'30 t., 8'56-9'38 v.

ACEITE DE BOMBAY

¡Cuántas y cuántas personas se hallan postra-das en el lecho á causa de un dolor reumático, nervioso ó inflamatorio, viéndose privadas de ha-cer el más minimo movimiento, sufriendo los más agudos dolores! ¿Qué no darían para alejarlos ra-dicalmente? Pues aplicaos el *Aceite de Bombay* compuesto de yerbas aromáticas y estad segurísi-mos que á las tres ó cuatro fricciones, quedareis curados completamente por agudos, crónicos, con-tínuos, intermitentes, superficiales ó profundos que sean.

Salvador Alsina, Pasaje Crédito, 4; Vicente Ferrer y C.ª Princesa, 1.

Véndese en las principales farmacias de España y Américas.

Á CASARSE TOCAN

Per 28 duros un moviliari; un llot de Viena, un somnier, una calaixera, 12 cadiras, una taula de nit, una de centre y un mirall.

Además hi ha un gran surtit de tota classe de mobles: llot de Viena y somnier 26 pessetas, y de matrimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25.

L' ANFORA D' OR, DE ARNAU Y FERRER

Carrer de la Cucurulla, 5. — BARCELONA

Objectes artistichs de barro.—Adornos de salons y jardins.—Objectes de fantasía pèra regalos.—Ra-jolas incrustadas.—Baldosas grabadas en colors.—Relleus ab fondo mosáyeh romá, artificial, ab diferents colors barnissats á 'l foch.

Fabricació especial de la casa en aquet nou ram d' industria.

Nota: Se donan llistons de flors, grabat y pintura.

CONSTRUCCIÓ DE TEATROS

Servey complert
y hó pera guardarropias,

Per informes y detalls
dirigirse á'l carrer de Estruch,
11, fusteria.—BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS

de tota classe, pera TEATROS

GRAN SALÓ

PER' AFEITAR, RISSAR Y TELLAR CABELLS

EN LA PERRUQUERIA

DE

VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establerta desde 1840

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

DE LA QUE FORMA PART

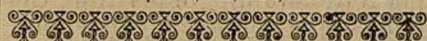
lo notable concertista de violi
senyor Badia,

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELQUI

PER' AJUSTOS DIRIGIRSE:

Carrer Hospital, 102, 4 rt, Barcelona.

¡ÚLTIMA HORA! ¡OJO! ¡ATENCIÓN!

¡¡OÍDO A LA CAJA!! ó com vostés vulguin

La qüestió es que sápigam vostés y sus descendientes hasta la cuarta generación, que dijous vinent, día 29, **LO TEATRO CATALÀ** publicará un

NUMERO EXTRAORDINARI

dedicat á la Santa Ignocencia, que tindrà mes sal de la que hi á Cardona y mes gracia..... que la que hi ha prop de San Gervasi.

Ara ja ho saben.

CASAS RECOMENADAS

Botiga de calsat de FRA \ CISCO GRAU, Plassa Sta. Ana, 23.
LA CORBATINERA, Escudillers, 60.
R. MARISTANY, Fabrica de pianos, Fontanella, 12 y 14
Máquinas de cosir WERTHEIM, Avinyó, 18.
Taller de mármol de F. PLANAS VALLS, Rbla. Sta. Mónica, 14.
Sastreria de teatros de JOAN BARET, Sadurní, 14. 1. r
Perruqueria de SALVAT, Ronda de S. Antoni, 22.
Taller de aur'es de E. VIDAL, Ronda de S. Pau, 48.
Fonda de ESTEVET, Boqueria, 2.
Magatzem de pells de J. POUS y C.ª, Princesa, 13.
Arxiu de teatros, (vers y música) de A. GUIX, Tallers, 27, 2.º
Taller de fotografats de J. GIL, Universitat, 64.
Magatzem de música de J. B. PUJOL, Portal del Angel, 1 y 3.
Fábrica de bastons de FLORENCIO PRAT, Jaume I, 9.
Bateria de cuina de FLORENCIO NAGRE, Plassa Real, 8.
Lampisteria de JAUME PONSETI, Bonsuccés, 12.
Camiseria de AURIGEMA, Fernando, 3.
Colegi de VILAR, Plassa de Catalunya.

Comestibles de J. SUBIELA, Riera de 'l Pi, 2.
Confiteria de F. AMAT, Fontanella, 22.
DR. MESSEGUER, dentista, Rambla de Canaletas, 5, 1. r
PAPELERIA PARISIEN, Acha, 3.
Taller de Manyá de JOSEPH CARRERAS, Urgell, 104.
Confiteria de JOAN MARCH, Carders, 11.
JOAQUIM CORRONS, óptich, Rambla d' Estudis, 11.
LA EMPERATRIZ, fábrica de cotillas, Escudillers Blancs, 3.
Fonda NUEVA PENINSULAR, Boqueria, 29.
Fonda de ESPAÑA, S. Pau, 9, prop la Rambla.
Máquinas de cusir de NARCIS DOMENECH, Gran-via, 211.
Litografia de R. RIERA, Ample, 13.
Casa FALCO, hules, artículos de goma, plumeros, etc. Cail, 2.
Caixa de prestamos, Sta. Margarida, 3. 1.º
Gran sa-trerir EL CID, Avinyó 7, cantonada Fernando VII.
FELIX CARRERAS, taller de calsat, especialitat per artistas
de teatro, Riera Alta, 17.
RAMIS SAURA, fochs artificials, Sta. Tecla 6, Gracia.

Carme, 33

Maquinas pera cusir,
Maquinas de fer mitja.

SANTASUSANA

Aparatos pera pèndrer
dulxas.

Carme, 33

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas.—Se ven á plassos y al comptat.

CARRER DEL CARME, N.º 33.—BARCELONA

LLUNAS ASSOAGADAS PER' MIRALLS

— DE —

ORTEGA Y BADÍA

Depósit de Cristalls, Baldosas, Baldosetas, etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Comptesa de Sobradiel, núm. 3

BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

— DE —

Francesch Pérez Pol

Carrer de Roig, núm. 24, entresuelo.

JOAN AYRE

Magatzem de Música, Pianos é Instruments

Fernando VII, 53.—BARCELONA

ARXIU LÍRICH-DRAMATICH

BONNIN Y HERMANOS, VIOLE, 2, 4rt.